

Yttrande över LSS-kommitténs slutbetänkande; Möjlighet att leva som andra. Ny lag som stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77).

Sammanfattning

Gislaveds kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande och stöder helt tanken på ett förändrat huvudmannaskap för hela LSS-området. Gislaveds kommun ger också sitt fulla stöd åt SKL:s väl genomarbetade svar i samtliga delar. Dock finns det några punkter som Gislaveds kommun särskilt vill poängtera med detta yttrande.

Sammanfattningsvis vill vi lyfta fram följande områden, vilka sedan förklaras under respektive rubrik i detta yttrande:

Det statliga övertagandet av kostnadsansvaret kombineras med skärpta regler för vem som kommer att beviljas personlig assistans, vilket innebär att åtgärden i praktiken kommer att påverka kommunernas redan ansträngda ekonomi.

Eftersom LASS-ersättningen inte täcker den totala lönekostnaden förordas en översyn av ersättningsreglerna.

I avvaktan på Försäkringskassans utredning gällande nya ansökningar borde huvudregeln vara att Försäkringskassan beslutar om tillfälliga insatser i stället för att kommunen skall stå för detta. Det är viktigt att regelverket är klart före huvudmannaskapet för personlig assistans övergår till Försäkringskassan.

Insatsen personlig service med boendestöd ger intrycket av att vara alltför låst till personlig assistansbegreppet, varför det finns en stor risk att förlora i kostnadseffektivitet. Därför framhåller vi att det borde finnas öppningar för alternativa sätt att organisera stödet.

En skärpning av LSS-lagstiftningen kommer sannolikt att innebära en ökning av antalet insatser enligt Socialtjänstlagen. Det är därför av stor betydelse att lyfta fram kostnaderna för insatser som ges utanför LSS-lagstiftningen och även analysera dessa kostnadsskillnader mellan olika kommuner. Gislaveds kommun förordar därför att en särskild utredning för detta tillsätts.

Två lagar SoL och LSS bör bli en och således gälla alla kommuninvånare, så att bedömning av insatsbehovet kan ske utifrån den enskildes behov.

Utdrag ur belastningsregistret bör göras på all personal som arbetar inom socialtjänsten.

Bakgrund

LSS-kommitténs slutbetänkande *Möjlighet att leva som andra. Ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)* innebär avsevärda förändringar i förhållande till nuvarande LSS-lagstiftning. Ett av kommitténs uppdrag har varit att se över reglerna för personlig assistans med syfte att bromsa den kraftiga kostnadsutveckling som skett sedan LSS (1993:387) infördes. Kommitténs uppdrag har också varit att utreda huvudmannafrågan för LSS-området.

Yttrande från SKL

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har utarbetat ett yttrande 2008-11-21, där man dels redovisar SKL:s principiella ställningstagande till LSS-kommitténs förslag i dess helhet, dels kommenterar förbundet varje förslag för sig. Slutligen kommenterar SKL några exempel på problem som finns i nuvarande LSS-lag.

Förändrat huvudmannaskap

De regelförändringar som föreslås avseende personlig assistans innebär ett tydliggörande och en skärpning av de grundläggande behov som den funktionshindrade har. Staten kommer att ta det fulla kostnadsansvaret för insatsen personlig assistans. Eftersom det statliga övertagandet av kostnadsansvaret kombineras med skärpta regler för vem som kommer att beviljas personlig assistans, är det mycket tveksamt om åtgärden i praktiken kommer att avlasta kommunernas ansträngda ekonomi. Eftersom ett antal av de personer som idag har personlig assistans inte kommer att erbjudas denna service om den föreslagna lagen träder i kraft, åligger det kommunen att erbjuda andra insatser enligt LSS till dessa personer.

En ytterligare aspekt på statens övertagande av det fulla kostnadsansvaret för personlig assistans, är att LASS-ersättningen idag inte fullt ut täcker kommunens faktiska lönekostnader; t ex för jourtid, natt, introduktion etc. Här krävs en översyn av ersättningsreglerna. Sker inte detta är risken stor att en del av assistanskostnaderna även i fortsättningen kommer att vara en kommunal utgift.

I LSS-kommitténs utredning anges möjligheten för kommunen att fatta beslut om assistansliknande stöd enligt Socialtjänstlagen (SoL) i avvaktan på Försäkringskassans utredning av en ny assistansansökan enligt LSS. Om personlig assistans beviljas, öppnas en möjlighet för kommunen att få ersättning för denna utgift, men om Försäkringskassan inte beviljar detta, får kommunen enligt nuvarande regelverk stå för hela kostnaden. Huvudregeln borde i stället vara att Försäkringskassan beslutar om tillfällig insats i avvaktan på myndighetens utredning.

Gislaveds kommun anser att det bör understrykas att regelverket för bedömning skall vara klart när personlig assistans i sin helhet övergår till Försäkringskassans ansvar. Detta för att undvika att det som idag fortlöpande kommer nya ändrade tillämpningsanvisningar som medför svårigheter att verkställa befintliga beslut.

Personlig service med boendestöd

Enligt utredningen upphör personlig assistans enligt LSS för personer med mindre omfattande grundläggande behov och ersätts med en ny insats: *Personlig service med boendestöd*. Denna stödform skall avse högst 40 timmar per vecka och skall finansieras av kommunen. Den nya insatsen förväntas att utformas på ett sätt som i mycket stor utsträckning liknar personlig assi-

stans och torde kunna bli minst lika kostsam för kommunen som personlig assistans, vilket ger ett intryck av att insatsen endast fått en annan benämning. Som SKL framhåller är det olyckligt med två olika huvudmän för likartade insatser. Det finns också en påtaglig risk för övervältringsproblem med små möjligheter för kommunen att påverka denna utveckling. Risk för dubbel handläggning kvarstår också, vilket inte är kostnadseffektivt ur ett samhälls-ekonomiskt helhetsperspektiv.

Även om insatsen personlig service med boendestöd är diffust beskriven, är likheten med personlig assistans ändå stor. I Gislaveds kommun finns boendestöd inom den kommunala socialpsykiatrin som ger stödinsatser enligt Socialtjänstlagen. Boendestödet bedriver en verksamhet med god kvalitet och insatserna är kostnadseffektiva. Insatsen personlig service med boendestöd ger intrycket av att vara alltför låst till personlig assistansbegreppet, varför det finns en stor risk att förlora i kostnadseffektivitet. Eftersom målgruppen inte är personer med de största behoven, borde det finnas öppningar för alternativa sätt att organisera stödet, t ex såsom nuvarande boendestöd inom socialpsykiatrin.

Handlägningsregler i LSS för att stärka den enskildes rätt enligt lagen

LSS-kommittén föreslår att regeringen bör överväga att införa handlägningsregler i LSS för att stärka den enskildes rätt enligt lagen.

Gislaveds kommun anser att handläggningen liksom all annan myndighetshandläggning regleras i förvaltningslagen varför ytterligare handlägningsregler framstår som överflödiga.

Två lagar bör bli en - Skälig levnadsnivå eller goda levnadsvillkor för alla

Gislaveds kommun anser att både SoL och LSS bör använda sig av begreppet skälig levnadsnivå. Det är mycket viktigt att samma begrepp används i de båda lagstiftningarna. Alternativet är att goda levnadsvillkor införs i socialtjänstlagen. Frågan bör utredas vidare och belysas utifrån olika aspekter.

Det är olyckligt att det finns två olika lagstiftningar i socialtjänsten, varifrån kommunens handläggare skall bedöma personers behov av insatser. Möjligheten att bedöma människors behov av hjälp, stöd och service borde regleras i samma lag och inte utgå ifrån olika personkretstillhörigheter. Det borde således vara den enskildes behov och inte diagnos, ålder, kön eller etnicitet etc som styr bedömningen av de insatser som beviljas.

Personkrets och autismspektrumtillstånd

Det är av största vikt att Socialstyrelsen inleder arbetet med att sammanfatta kunskapsläget kring vilka diagnoser som ska ingå i autismspektrumet, att närmare specificera vilka diagnoser som ska ingå i personkrets 1, samt ge ytterligare vägledning till kommunerna om hur tillämpningarna ska göras.

Registerkontroll

Gislaveds kommun har uppfattningen att utdrag ur belastningsregistret skall införas för all personal som arbetar med barn och unga såväl som arbete med vuxna. Personer som omfattas av LSS är utsatta personer oavsett ålder.

Dubbel assistans

LSS-kommittén föreslår att dubbelassistans skall beviljas först efter att möjligheterna att tillgodose behoven genom hjälpmedel och bostadsanpassning har prövats.

Gislaveds kommun anser det oklart vilka hjälpmedel som avses, men troligen åsyftas bland annat personlyftar. Det är dock helt klart att personlyft som regel aldrig skall användas av ensam personal av säkerhetsskäl. Dubbelassistans kan också behövas av andra skäl än vid tunga lyft.

Bostadsanpassningsbidrag ur arbetsmiljösynpunkt

LSS-kommittén föreslår en översyn för att ev vidga lagen om bostadsanpassningsbidrag, så att den också täcker in vissa åtgärder som rör assistenters arbetsmiljö. Gislaveds kommun anser att det i så fall skall gälla för all personal som arbetar i människors hem, t ex i hemtjänsten.

Kostnadsutjämningsystem

En skärpning av LSS-lagstiftningen kommer sannolikt att innebära en ökning av antalet insatser enligt Socialtjänstlagen. Det är därför viktigt att lyfta fram de stora skillnader i kostnader för de insatser som ges vid sidan av LSS-lagstiftningen och som redan idag finns i landets kommuner. Av den statistik och de nyckeltal som redovisas i skriften ”Vad kostar verksamheten i din kommun?” framgår att kostnaden per kommuninvånare för handikappomsorg enligt Socialtjänstlagen och annan lagstiftning vid sidan av LSS, visar lika stora eller större skillnader mellan olika kommuner än vad kommunernas LSS-kostnader gör. Analyser av dessa kostnader saknas, men om skillnaderna beror på att antalet personer med psykiska/kognitiva funktionshinder varierar, finns ett lika stort behov av kostnadsutjämnning mellan kommuner för övrig handikappomsorg som för LSS-insatserna. För att utreda behovet av och förutsättningar för ett särskilt kostnadsutjämningsystem för övrig handikappomsorg (vid sidan av LSS-utjämningsystemet) förordar Gislaveds kommun att en ny utredning tillsätts.

Gislaveds kommun

Bengt Petersson,
Ordförande i Socialnämnden